

REVISION AF DE HORIZONTALT GRUPPEFRITAGELSESFORORDNINGER OG AF DE HORIZONTALT RETNINGSLINJER – OVERSICHT OVER DE VÆSENTLIGSTE FORESLÅEDE ÆNDRINGER

1. INDLEDNING

- (1) Den 1 marts 2022 sendte Kommissionen udkastene til revideret gruppefritagelsesforordning for henholdsvis forsknings- og udviklingsaftaler og specialiseringsaftaler (tilsammen benævnt de horisontale gruppefritagelsesforordninger) i høring sammen med de ledsagende retningslinjer for horisontale samarbejdsaftaler (de horisontale retningslinjer). De horisontale gruppefritagelsesforordninger udløber den 31. december 2022.
- (2) Konkurrencefremmende horisontalt samarbejde i form af F&U-aftaler og specialiseringsaftaler, som er omfattet af de horisontale gruppefritagelsesforordninger, spiller en afgørende rolle i den grønne og den digitale omstilling og kan bidrage til at øge det indre markeds modstandsdygtighed. I gruppefritagelsesforordningerne fastsættes det, at F&U-aftaler og specialiseringsaftaler, som opfylder visse betingelser, er undtaget for anvendelsen af traktatens artikel 101, stk. 1, fordi de kan formodes at opfylde betingelserne for fritagelse i traktatens artikel 101, stk. 3. Gruppefritagelsesforordningerne skaber således en legalitetsformodning i forbindelse med disse kategorier af aftaler.
- (3) De horisontale retningslinjer indeholder vejledning om, hvordan gruppefritagelsesforordningerne fortolkes og anvendes, samt om hvordan selvbedømmelsen af overholdelsen af traktatens artikel 101, henholdsvis stk. 1 og 3, i forbindelse med F&U-aftaler og specialiseringsaftaler såvel som andre typer horisontale samarbejdsaftaler, der ikke er fritaget efter de horisontale gruppefritagelsesforordninger, foretages. Disse aftaler omfatter f.eks. indkøbsaftaler, markedsføringsaftaler, standardiseringsaftaler og aftaler om standardbetingelser såvel som mere generelle former for informationsudveksling.
- (4) Formålet med høringen er at indhente feedback fra interessenter om dels de foreslåede horisontale gruppefritagelsesforordninger, dels de horisontale retningslinjer. De foreslåede ændringer tager sigte på at afhjælpe de problemer, der blev identificeret i forbindelse med evalueringen, jf. arbejdsdokumentet fra Kommissionens tjenestegrene af 6. maj 2021¹.
- (5) Det fremgik af evalueringen, at de horisontale gruppefritagelsesforordninger og retningslinjer gør det lettere for virksomhederne at samarbejde på økonomisk ønskværdige måder uden at påvirke konkurrencen negativt. De fremmer konkurrencen og skaber retssikkerhed for virksomhederne i forbindelse med udformningen og gennemførelsen af deres horisontale samarbejdsaftaler. De horisontale gruppefritagelsesforordninger og retningslinjer har også opfyldt målet om at forenkle Kommissionens, de nationale konkurrencemyndigheders og de nationale domstoles administrative tilsyn.
- (6) Evalueringen viste imidlertid også, at de horisontale gruppefritagelsesforordninger og retningslinjer ikke er fuldt ud tilpasset til de sidste 10 års økonomiske og

---

¹ Arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, "Evaluation of the Horizontal Block Exemption Regulations", SWD(2021)103 final af 6.5.2021, https://ec.europa.eu/competition-policy/system/files/2021-05/HBERs_evaluation_SWD_en.pdf

samfundsmæssige udvikling, bl.a. digitaliseringen og bæredygtighedsmålene. Nogle bestemmelser i gruppefritagelsesforordningerne anses for at være for stramme og komplekse, mens andre anses for at være uklare og vanskelige for virksomhederne at fortolke. De horisontale retningslinjer blev desuden anset for at skabe forskellige grader af retssikkerhed afhængigt af typen af horisontale samarbejdsaftaler.

- (7) Siden konsekvensanalysefasen blev indledt i juni 2021², har Kommissionen indsamlet yderligere dokumentation om de elementer, der kan forbedres. Der blev afholdt en offentlig høring og adskillige målrettede høringer om bestemte typer af horisontale samarbejdsaftaler. Kommissionen arrangerede også workshoper for interessenterne og bestilte fem undersøgelser til støtte for konsekvensanalysen. Der blev også indhentet yderligere dokumentation gennem drøftelser med interessenterne og de nationale konkurrencemyndigheder. Udkastene til reviderede horisontale gruppefritagelsesforordninger og retningslinjer tager hensyn til al den dokumentation, der indtil videre er indsamlet. Den offentlige høring om udkastene er således et af elementerne af den undersøgelse, som Kommissionen er i gang med. Tilbagemeldingerne vil indgå i den konsekvensanalyse, som de endelige versioner af de reviderede horisontale gruppefritagelsesforordninger og retningslinjer vil tage udgangspunkt i.
- (8) I denne forklarende note præsenteres de væsentligste foreslåede ændringer i udkastene til reviderede horisontale gruppefritagelsesforordninger og retningslinjer, opdelt på type af aftale, og der redegøres for, hvordan disse ændringer skal afhjælpe de problemer, der blev afdækket i evalueringen og således bidrage til at opfylde målsætningerne for de horisontale gruppefritagelsesforordninger og retningslinjer.

2. F&U-AFTALER – FORESLÅEDE ÆNDRINGER I UDKASTET TIL REVIDERET GRUPPEFRITAGELSESFORORDNING FOR F&U-AFTALER OG I DET RELEVANTE KAPITEL I DE HORIZONTALRE RETNINGSLINJER

- (9) Det fremgik af evalueringen, at teksten til gruppefritagelsesforordningen ikke er tilstrækkeligt tilpasset aftaler om udvikling af nye produkter, teknologier og processer eller aftaler om F&U-aktiviteter, der hovedsagelig er rettet mod et specifikt mål (såkaldte F&U-centre). For at sikre en fortsat effektiv beskyttelse af konkurrencen foreslås det i udkastet til revideret gruppefritagelsesforordning at stoppe med at fritage sådanne aftaler, hvis der foruden parterne i F&U-aftalen vil være mindre end tre tilbageværende sammenlignelige konkurrerende F&U-aktiviteter.
- (10) For at gøre det lettere for virksomhederne at indgå i F&U-samarbejdsaftaler, sikre passende retssikkerhed og lette det administrative tilsyn foreslås det også i udkastet til reviderede retningslinjer at:
- a. forenkle den periode, der gælder, hvis markedsandelen overstiger en vis tærskel
  - b. indføre nogle nye definitioner og præcisere nogle af de eksisterende definitioners ordlyd
  - c. beregne markedsandelen på grundlag af det foregående kalenderår eller af gennemsnittet af de tre foregående år afhængigt af markedet (ifølge den

---

² Der blev offentliggjort en indledende konsekvensanalyse den 7. juni 2021, som findes her: https://ec.europa.eu/competition-policy/system/files/2021-06/HBERS_inception_impact_assessment.pdf

nuværende gruppefritagelsesforordning anvendes kun det foregående kalenderår som beregningsgrundlag)

- d. foretage en mindre ændring af definitionen af "potentiel konkurrent" med henblik på at slette henvisningen til en lille, men varig prisstigning
- e. indføre en artikel om inddragelse af gruppefritagelsen, som tager udgangspunkt i den nuværende tekst i betragtningerne til gruppefritagelsesforordningen.

- (11) Derudover foreslås det at indføre et nyt afsnit i udkastet til reviderede horisontale retningslinjer, hvori der redegøres for anvendelsen af gruppefritagelsesforordningen for F&U-aftaler for at hjælpe virksomhederne med at forstå, hvordan den fungerer, og de forskellige begreber og definitioner deri.

3. SPECIALISERINGSÅFTALER – FORESLÅEDE ÆNDRINGER I UDKASTET TIL REVIDERET GRUPPEFRTAGELSESFORORDNING FOR SPECIALISERINGSÅFTALER OG I DET RELEVANTE KAPITEL I DE HORISONTALE RETNINGSLINJER

- (12) For at skabe mindre usikkerhed med hensyn til anvendelsesområdet for gruppefritagelsesforordningen for specialiseringsaftaler som identificeret i forbindelse med evalueringen foreslås det i udkastet til revideret gruppefritagelsesforordning at udvide definitionen af "ensidig specialiseringsaftale" til at omfatte mere end to parter (i den nuværende gruppefritagelsesforordning henvises der specifikt til aftaler mellem to parter). Samtidig foreslås det i udkastet til den reviderede tekst, at horisontale underleveranceaftaler generelt (dvs. ikke kun aftaler, der går ud på at udvide produktionen) kan være omfattet af legalitetsformodningen i de horisontale retningslinjer.

- (13) De yderligere ændringer, der foreslås i udkastene til revideret gruppefritagelsesforordning for specialiseringsaftaler og reviderede horisontale retningslinjer har til formål at gøre det lettere for virksomhederne at indgå i et samarbejde om specialiseringsaftaler, sikre passende retssikkerhed og lette det administrative tilsyn. Med henblik herpå foreslås det i udkastet til revideret gruppefritagelsesforordning for specialiseringsaftaler at:

- a. forenkle den periode, der gælder, hvis markedsandelen overstiger en vis tærskel
- b. indføre nogle nye definitioner og præcisere nogle af de eksisterende definitioners ordlyd
- c. beregne markedsandelen på grundlag af det foregående kalenderår eller af gennemsnittet af de tre foregående år afhængigt af markedet (ifølge den nuværende gruppefritagelsesforordning anvendes kun det foregående kalenderår som beregningsgrundlag)
- d. foretage en mindre ændring af definitionen af "potentiel konkurrent" med henblik på at slette henvisningen til en lille, men varig prisstigning
- e. indføre en artikel om inddragelse af gruppefritagelsen, som tager udgangspunkt i den nuværende tekst i betragtningerne til gruppefritagelsesforordningen
- f. præcisere, hvordan markedsandelstærsklen anvendes, hvis aftalen vedrører mellemprodukter.

- (14) Derudover foreslås det i udkastet til reviderede horisontale retningslinjer at indføre:

- a. et nyt afsnit med en beskrivelse af anvendelsen af gruppefritagelsesforordningen for specialiseringsaftaler for at hjælpe virksomhederne med at forstå, hvordan den fungerer, og de forskellige begreber og definitioner deri samt
- b. vejledning om netdelingsaftaler – som et specifikt eksempel på en produktionsaftale, der omfatter et serviceelement.

4. VÆSENTLIGSTE FORESLÅEDE ÆNDRINGER I DE ØVRIGE KAPITLER I DE HORIZONTALRE RETNINGSLINJER

4.1. Indledningen til de horisontale retningslinjer

(15) I det indledende kapitel i udkastet til reviderede horisontale retningslinjer foreslås:

- a. en ændring af strukturen for at sikre en mere logisk opbygning og afspejle, at der indføres et nyt kapitel om bæredygtighedsaftaler. Kapitlet tilpasses udkastet til vertikale retningslinjer for at sikre sammenhæng
- b. yderligere vejledning for at hjælpe virksomhederne med selv at vurdere deres aftaler efter traktatens artikel 101, stk. 1, navnlig vedrørende:
  - i. fastlæggelsen af tyngdepunktet for en horisontal samarbejdsaftale
  - ii. de vigtigste begreber (virksomhed, virksomhedssammenslutning, samordnet praksis osv.) i overensstemmelse med relevant retspraksis
  - iii. anvendelsen af artikel 101, stk. 1, i forbindelse med joint ventures og deres moderselskaber for at afspejle udviklingen i retspraksis
- c. yderligere vejledning om begreberne konkurrencebegrænsende formål og følger med henblik på at medtage nyere retspraksis.

4.2. Aftaler om fælles indkøb (kapitel 4)

(16) For at sikre, at kapitlet om aftaler om fælles indkøb fortsat opfylder sit formål, foreslås:

- a. en mindre ændring af strukturen for at lette selvbedømmelsen
- b. yderligere præciseringer af typerne af aftaler om fælles indkøb, idet det udtrykkeligt præciseres, at kapitlet gælder for alle sektorer. Det præciseres også, at vejledningen ikke kun gælder egentlige fælles indkøb, men også fælles forhandlinger (inklusive indehavere af SEP-licenser)
- c. en udvidelse af vejledningen om konkurrencebegrænsende *formål* inden for rammerne af artikel 101, stk. 1, idet sondringen mellem karteller og aftaler om fælles indkøb præciseres
- d. en ajourføring af vejledningen om konkurrencebegrænsende *følger* og en indførelse af en henvisning til retspraksis med angivelse af, at visse kontraktbestemmelser kan falde uden for traktatens artikel 101, stk. 1, hvis de objektivt set er nødvendige for aftalen om fælles indkøb
- e. en afklaring af scenarierne vedrørende potentiel skade for leverandører i foregående omsætningsled, idet det præciseres, under hvilke omstændigheder der er mindre sandsynlighed for, at forbrugerne får gavn af de lavere priser en præcisering af forhandlingstrusler (og af, at disse også skal vurderes ud fra deres konkurrencebegrænsende følger)
- f. yderligere præciseringer i afsnittet om vurderingen efter artikel 101, stk. 3, med hensyn til fordele for forbrugerne.

4.3. Markedsføringsaftaler (kapitel 5)

(17) For at sikre, at kapitlet om markedsføringsaftaler fortsat opfylder sit formål, foreslås:

- a. yderligere vejledning om de specifikke regler for markedsføringsaftaler om landbrugsprodukter
- b. yderligere vejledning om de væsentligste risici med hensyn til begrænsning af produktion i markedsføringsaftaler
- c. yderligere præciseringer af de berørte markeder og af konkurrencebegrænsende følger
- d. et særligt afsnit om bydende konsortier, og især om vurderingen af konsortieaftaler mellem parter, der ville kunne deltage individuelt i et udbud, og om den undersøgelse, der skal foretages i sådanne tilfælde.

4.4. Informationsudveksling (kapitel 6)

(18) For at sikre, at kapitlet om informationsudveksling fortsat opfylder sit formål, foreslås:

- a. en ny struktur for at lette selvvurderingen
- b. yderligere vejledning i indledningen om de forskellige typer af informationsudveksling, herunder forskellige typer af dataudveksling
- c. yderligere vejledning i indledningen om udveksling inden for rammerne af virksomhedsovertagelser samt om udveksling som led i (EU-)lovgivningsmæssige initiativer
- d. en forudgående identificering af kommercielt følsomme oplysninger i afsnittet om vurderingen efter traktatens artikel 101, stk. 1. Dette afsnit udvides også med henblik på at medtage nyere retspraksis om såkaldte overtrædelser med konkurrencebegrænsende formål
- e. yderligere vejledning om mange af de begreber, der er relevante for selvvurderingen, navnlig "oplysninger/data, der er offentlige i egentlig forstand", oplysningernes/dataenes sammensætning, oplysningernes alder, ensidige oplysninger, indirekte informationsudveksling (herunder hub and spoke-scenarier og tredjepartsfacilitatorer) samt henvisninger til nyere retspraksis
- f. nye afsnit med vejledning om foranstaltninger til at begrænse/kontrollere, hvordan dataene anvendes, og om adgang til de indsamlede oplysninger.

4.5. Standardiseringsaftaler (kapitel 7 og 8)

(19) For at sikre, at kapitlet om standardiseringsaftaler fortsat opfylder sit formål, foreslås:

- a. mere fleksibilitet i analysen af konkurrencebegrænsende følger ved på visse betingelser at tillade en mere begrænset deltagelse i udviklingen af en standard
- b. et krav om mere specifik formidling og accept af generel formidling som en undtagelse/mindre effektiv måde at nå målene om at sikre i) et informeret valg af den teknologi, der skal indgå i standarden, og ii) effektiv adgang til resultatet af standarden
- c. en henvisning til, at standardudviklingsaftaler, som indeholder bestemmelser om forhåndsoplysning fra alle IPR-indehavere om maksimale licensafgifter, i princippet ikke vil begrænse konkurrencen efter artikel 101, stk. 1
- d. flere elementer til vurdering af, om en foreslået licensafgift er FRAND

- e. henvisninger til den relevante vurderingsramme for licensforhandlingsgrupper i kapitlet om aftaler om fælles indkøb
- f. en opdeling af det eksisterende kapitel i to kapitler, et om standardiseringsaftaler (kapitel 7) og et om standardbetingelser (kapitel 8).

4.6. Bæredygtighedsaftaler (kapitel 9)

- (20) Det foreslås at indføre et kapitel om bæredygtighedsaftaler i de horisontale retningslinjer. Det indeholder en definition af bæredygtighedsaftale og en beskrivelse af, hvornår sådanne aftaler falder ind under artikel 101, stk. 1. Det indeholder også vejledning om, hvordan bæredygtighedsaftaler vil blive vurderet, når de falder ind under denne bestemmelse og kan omfattes af en individuel undtagelse efter artikel 101, stk. 3.
- (21) Det foreslås at rette et særligt fokus på aftaler, der fastsætter bæredygtighedsstandards, da de forventes at være den hyppigste form for samarbejde med henblik på at nå bæredygtighedsmål, og fordi bæredygtighedsstandards adskiller sig fra de former for teknologistandards, der er omhandlet i kapitel 7.

***